

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

เพ็ญพิชชา ชัยช่วย*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลสนม ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 148 คน โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert Scale) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้การทดสอบค่าที่ t -test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีของ Scheffe (Scheffe's Post hot Comparison)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลำดับ การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอาชีพ พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร แตกต่างกันโดยคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมมากกว่าคณะกรรมการชุมชน ที่ประกอบอาชีพรับจ้างหรืออื่น ๆ ส่วนคณะกรรมการชุมชน ที่ประกอบอาชีพรายคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

คำสำคัญ

การมีส่วนร่วม , การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บทนำ

การพัฒนาการจัดการศึกษาถือเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการวางรากฐานการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในวัยเด็กช่วงตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ขวบ ถือเป็นช่วงวัยทองของชีวิตที่จะได้รับการเติมเต็ม และเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน การจัดการศึกษาในวัยนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการรอบด้านตามวัย อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความสุขในการเรียนรู้ และมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เกิดความสมบูรณ์ในทุกด้าน จำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคคล ครอบครัว ชุมชน หน่วยงาน องค์กรสนับสนุนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่องและจะต้องตระหนัก และให้ความสนใจ เพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเหมาะสมกับวัย

สนัญญา ทับคล้าย (2550) ได้กล่าวว่า โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สำคัญอย่างยิ่งในการให้การศึกษาและอบรมอย่างเป็นระบบให้แก่เด็กเพื่อให้เด็กเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสังคม แต่ถึงอย่างไรก็ตาม โรงเรียนก็ไม่สามารถที่จะทำหน้าที่ให้เด็กได้ครบทุกสิ่งทุกอย่าง การศึกษา คือ การจัดประสบการณ์ที่เป็นรากฐานของ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และเจตคติ ดังนั้นทาง โรงเรียนจะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองของนักเรียน ในขณะเดียวกัน โรงเรียนก็เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนากิจกรรมของโรงเรียนด้วย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 ในมาตรา 4 กำหนดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาที่จะต้องจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน มาตรา 8(2) การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (6) การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มาตรา 41 ได้บัญญัติว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และมาตรา 58 (2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ

สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 16 (9) การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ในด้านการจัดการศึกษา และ (16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงถือเป็นสถานศึกษาที่ต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนด โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคมไม่ว่าจะเป็น ครอบครัว องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรชุมชน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ในการร่วมกันจัดการศึกษาและเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและมีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล

สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น (2553) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปี พ.ศ. 2547 เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน แบ่งมาตรฐานออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ในปี พ.ศ. 2553 ได้ปรับปรุงเนื้อหาหลักเกณฑ์ หรือหนังสือสั่งการต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบันสอดคล้องกับนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจึงเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการพัฒนาและเตรียมความพร้อมของเด็กให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กันไป ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสนใจและต้องการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำผลวิจัยไปกำหนดนโยบาย เป้าหมายและจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับมาตรฐาน โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตาม ระดับการศึกษา และอาชีพของคณะกรรมการชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 4) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสนม ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 148 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระดับการศึกษา และอาชีพ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ที่ผ่านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of congruence (IOC) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.992 โดยแบบสอบถามแบ่งออก 2 ตอน คือ สถานภาพส่วนบุคคล และเนื้อหาที่จะทำการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ วิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน โดยการใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ รายด้าน
3. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จำแนกระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยค่า t -test
4. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามอาชีพ วิเคราะห์โดยค่า One Way Analysis of Variance เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบรายคู่โดยวิธีของ Scheffe (Scheffe's Post hot Comparison)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ทิศทาง เป้าหมายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีส่วนร่วมหรือส่งเสริมให้มีการสรรหาบุคลากรมาดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม บริเวณภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สะอาด ร่มรื่นและปลอดภัย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน

1.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีส่วนร่วมประสานงานให้หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน ชุมชน ช่วยเหลือด้านวิชาการแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีส่วนร่วมประเมินพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ ปรากฏผลดังนี้

2.1 คณะกรรมการชุมชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 คณะกรรมการชุมชน ที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ยกเว้นด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรแตกต่างกัน โดยคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมมากกว่า คณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพรับจ้างหรืออื่น ๆ ส่วนคณะกรรมการชุมชน ที่ประกอบอาชีพรายคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง อีกทั้งชุมชนและผู้ปกครองยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมองว่าบทบาทในการจัดศึกษาควรเป็นหน้าที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ เทพบุตร เทพา (2554) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงคราญ พรทรัพย์ปัญญา (2555) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอพวน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอพวน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอภิปรายการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะเกี่ยวข้องกับงานด้านการบริหารงานในการจัดตั้ง ยุบ ย้าย รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบริหารงบประมาณ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณ การจัดซื้อจัดหาพัสดุ ตลอดจนทรัพยากรทางการศึกษา และด้านบริหารงานบุคคล เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการสรรหา และคัดเลือกบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งชุมชนและผู้ปกครอง อาจมองว่าเป็นบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารงานดังกล่าว โดยเฉพาะในงานด้านบุคคลและการบริหารงานงบประมาณ ประกอบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐ ปาณะจ้านงค์ (2555) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง

จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ สุดตาชาติ (2555) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านที่ 2 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการดูแลด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการชุมชนและผู้ปกครอง อาจมีทัศนคติและมองว่าในการดูแล ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ตลอดทั้งด้านความปลอดภัย หน้าที่หลักควรเป็นหน้าที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด ที่จะต้องดูแลรับผิดชอบโดยตรงเพื่อให้บุตรหลานที่ส่งมาศึกษาได้มีอาคาร สถานที่ ที่มีความสะอาด มั่นคง และปลอดภัย สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ และส่วนหนึ่งคณะกรรมการชุมชนและผู้ปกครองยังขาดความรู้ ความเข้าใจในงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และยังขาดการประสานงาน การสร้างความรู้ ความเข้าใจ ระหว่างชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา สยามประโคน (2552) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิณา แผ่นทอง (2553) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลพบุรี พบว่า ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านที่ 3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการชุมชน อาจมองว่างานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นหน้าที่ของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จะต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และคณะกรรมการชุมชนและผู้ปกครองไม่มีความรู้ ความเข้าใจในด้านวิชาการ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับหลักวิชาการ และตามหลักสูตรที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงลักษณ์ คำแสน (2554) ซึ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแก้ง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุเทน เกษสุดาภรณ์ศักดิ์ (2554) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บนพื้นที่สูง ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก แสดงว่าคณะกรรมการชุมชนและผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดขึ้น และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดการประสานงาน การสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของชุมชนที่มีต่อสถานศึกษา และไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริทิพย์ ชมพู (2556) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชรัตน์ สุวัฒน์พันธ์ (2553) การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่ จังหวัดกระบี่ พบว่า การมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่ และความใส่ใจของชุมชนและผู้ปกครอง รวมทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เปิดโอกาสให้ชุมชน และผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดขึ้น และเปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ได้มีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสัทธ์ พรหมสร (2554) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เขาวรัตน์ บุญยัง (2554) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพที่ต่างกัน ต่างก็ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งล้วนมีความต้องการให้บุตรหลานที่ได้ส่งเข้ามาเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาที่เหมาะสมตามวัยในทุกๆ ด้าน และมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมีคุณภาพได้มาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายทอง บุญครองศิลป์ (2555) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คัทธยา สัมพะวงศ์ (2555) ได้ศึกษาความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัยที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

แต่ผลการเปรียบเทียบ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบความแตกต่างกัน โดยคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าอาชีพรับจ้างหรืออื่นๆ ส่วนคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพรายคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลา ทำให้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่า ในขณะที่คณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพรับจ้างหรืออื่น ๆ บางคนไม่ได้ประกอบอาชีพในท้องถิ่น อาจจะไปรับจ้างทำงานอยู่ต่างถิ่นทำให้โอกาสที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กค่อนข้างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ เศษฤทธิ์ (2556) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลตำบลลงเย็น อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร กล่าวว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารงานวิชาการและกิจกรรม

ตามหลักสูตร โดยผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตรกรรมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขาย ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการ บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล ตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 ควรศึกษาความต้องการของชุมชน และปัญหาในการดำเนินงานจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

1.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของกลุ่มต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

สนัญญา ทับคล้าย (2550). ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนตลาดคูัด อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

สุกัญญา สยามประ โคน (2552). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น (2553). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

ชวัลรัตน์ สุวัฒน์พันธ์ (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่ จังหวัดกระบี่.

การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิณา แผ่นทอง (2553). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- นงคราญ พรทรัพย์ปัญญา (2554). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เทพบุตร เทพา (2554). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย.
การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนครพนม
- อุเทน เกษสุดาภรณ์ศักดิ์ (2554). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบน
พื้นที่สูง ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อภิสิทธิ์ พรหมสร (2554). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- นงลักษณ์ คำแสน (2554). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ
องค์การบริหารส่วนตำบลแก้ง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- เขวรัตน์ บุญยัง (2554). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน
เขตพื้นที่เทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ณัฐ ปาณะจ่านงค์ (2555). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่.
การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรรณิการ์ สุดตาชาติ (2555). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สายทอง บุญครองศิลป์ (2555). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน
สังกัดเทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- คัทลียา สัมพะวงศ์ (2555). ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี
จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศิริทิพย์ ชมพู (2556) การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- วราภรณ์ เศษฤทธิ์ (2556). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ในเขตเทศบาลตำบลดงเย็น อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร.
การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนครพนม